

อุปสรรคและปัญหาของผู้ผลิต

อุปสรรคและปัญหาด้านการผลิต

๑. ปัญหาด้านวัตถุดิบ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำมันพืช เป็นผลผลิตทางเกษตรและปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิตมักจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับ

๑.๑ ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ ปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ป้อนโรงงานยังมีจำนวนไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับกำลังผลิตของโรงงานซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ ตันต่อปี ส่วนผลผลิตที่คำนวณได้อยู่ระดับ ๔๕,๐๐๐ ตันต่อปี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นการผลิตที่ใช้วัตถุดิบจากถั่วลิสง ถั่วเหลือง เมล็ดนุ่น เมล็ดฝ้าย รำ และมะพร้าวแห้ง ไม่รวมการผลิตจากปาล์มและอื่น ๆ การขาดแคลนวัตถุดิบเนื่องมาจากการผลิตมีน้อย ทั้งนี้เป็นผลจากการเกษตรของประเทศ ยังต้องอาศัยธรรมชาติมาก การเพาะปลูกไม่ได้ผลเต็มที่ การขยายพื้นที่การเพาะปลูกน้อย ผลผลิตจึงไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควรในขณะที่มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้พืชน้ำมันเป็นวัตถุดิบเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการส่งออกในรูปวัตถุดิบ การบริโภคโดยตรงของประชาชนซึ่งมีความต้องการอยู่สูงมาก หรือการนำไปใช้เพื่อการผลิตสินค้าอื่น ๆ

ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบเป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้โรงงานไม่สามารถดำเนินการผลิตได้เต็มกำลังผลิต เป็นผลให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ

๑.๒ ปัญหาด้านคุณภาพของวัตถุดิบ คุณภาพของวัตถุดิบไม่ดีพอเป็นปัญหาที่พบอยู่เสมอ คือ อัตราส่วนน้ำมันในเมล็ดพืชต่ำกว่ามาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการเพาะปลูกเป็นไปตามธรรมชาติ ขาดหลักวิชาการเกษตร การส่งเสริมของทางราชการไม่เป็นที่แพร่หลาย เมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้จึงเป็นไปในรูปแบบเท่าที่จะหาได้ และปัญหาเกี่ยวกับความชื้นของวัตถุดิบมักอยู่ในระดับสูง หรือวัตถุดิบบางชนิด เช่น รำ ซึ่งไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน รำข้าวที่ใช้สกัดน้ำมันพืชจะต้องเป็นรำข้าวใหม่ ถ้าทิ้งไว้นานจะเกิดการดัดไขมันอิสระ ซึ่งเมื่อนำมาสกัดจะได้ปริมาณน้ำมันน้อยมาก นอกจากนี้มักจะพบปัญหามีสิ่งเจือปนมาในอัตราส่วนที่สูง ทั้งนี้

ขึ้นอยู่กับวิธีการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร หรือ เกิดจากผู้รวบรวม เมล็ดพืชน้ำมันจากเกษตรกร เพื่อส่งเข้าตลาดกระทำการใส่สิ่งเจือปนลงในสินค้าที่จะนำมาขาย ทำให้การรับซื้อของโรงงานต้องสูญเสียน้ำหนัก สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการเตรียมวัตถุดิบเพื่อเข้าขบวนการผลิต และปริมาณผลผลิตที่ได้ต่ำ

๑.๓ ปัญหาด้านราคาวัตถุดิบ ราคาวัตถุดิบขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตและปริมาณความต้องการของตลาด ปัจจุบันความต้องการของโรงงานผู้ผลิตมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ราคาสูงขึ้นแต่ไม่ได้เป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของราคาวัตถุดิบในประเทศจะสูงขึ้นหรือต่ำลงตามราคาตลาดโลกและผลผลิตในต่างประเทศด้วย ถ้าหากผลผลิตในต่างประเทศตกต่ำ ราคาในต่างประเทศสูงขึ้น มีผลให้ราคาซื้อขายภายในประเทศสูงขึ้นด้วย โรงงานผู้ผลิตจะต้องซื้อวัตถุดิบในราคาสูง และต้องแข่งขันการซื้อเมล็ดพืชกับพ่อค้าส่งออก จนเป็นที่เดือดร้อนแก่โรงงานผู้ผลิตขนาดเล็กจนไม่สามารถซื้อมาผลิตได้

๒. ปัญหาด้านการผลิต

๒.๑ เครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต โรงงานสกัดน้ำมันพืชส่วนใหญ่ในประเทศเป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดย่อม การผลิตส่วนใหญ่ใช้เครื่องบีบน้ำมัน (Expeller) ส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรเก่าที่ใช้มานานแล้ว ประสิทธิภาพของเครื่องจักรต่ำ กากที่ได้ยังมีน้ำมันอยู่มาก เครื่องจักรเก่ามักชำรุดบ่อยครั้งเมื่อทำการผลิตทำให้ต้องเสียค่าซ่อมแซมเสมอ ๆ สำหรับโรงงานผลิตที่ทันสมัย ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ได้แก่

ก. ความเหมาะสมของการใช้งานเครื่องจักร เพราะเครื่องจักรที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรที่สั่งเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ผลิตเครื่องจักรจะออกแบบให้การใช้งานเหมาะสมกับชนิดและขนาดของวัตถุดิบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพการผลิตสูงสุด เมื่อเครื่องจักรเหล่านี้ถูกนำมาใช้งานในประเทศ ชนิดและขนาดวัตถุดิบแตกต่างกันไป ทำให้ประสิทธิภาพของเครื่องจักรลดลงไปบ้าง

ข. ปัญหาด้านอะไหล่เครื่องจักร เครื่องจักรที่สร้างขึ้นในประเทศมีปัญหา ด้านอะไหล่เล็กน้อย ส่วนเครื่องจักรที่สั่งเข้ามาจากต่างประเทศมีปัญหาด้านอะไหล่มาก เพราะโรงงานผู้ผลิตไม่สามารถเตรียมอะไหล่ไว้ครบถ้วน เพราะต้องสิ้นเปลืองทุนมาก การสั่งอะไหล่จากต่างประเทศสิ้นเปลืองเวลา ทำให้การผลิตต้องหยุดชะงักในบางครั้ง

๒.๒ เทคนิคและกรรมวิธีการผลิต โรงงานขนาดเล็กและขนาดย่อมไม่ใช้เทคนิค และกรรมวิธีการผลิตที่ไม่ทันสมัย ทำให้คุณภาพและผลผลิตที่ได้ไม่ดีพอ ส่วนใหญ่ใช้แรงงาน คน ทำให้ประสิทธิภาพในการสกัดด้อยลงไป คือได้น้ำมันน้อย ในขณะที่เดียวกันกากซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการสกัดมีน้ำมันเหลืออยู่มาก ส่วนโรงงานที่ยังไม่สามารถผลิตน้ำมันพืชบริสุทธิ์ โดยเฉพาะผู้ผลิตน้ำมันพืชจากมะพร้าวที่ตั้งอยู่ในภาคใต้จะส่งน้ำมันดิบมาจำหน่ายแก่โรงงาน ขนาดใหญ่ในกรุงเทพฯ เพื่อให้บริสุทธิ์แล้วจึงส่งกลับไปจำหน่ายอีกครั้ง ทำให้สิ้นเปลืองค่าขนส่งหลายครั้ง

๒.๓ ปัญหาด้านราคาของวัสดุและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในขบวนการผลิต เนื่องจากวิกฤตการณ์น้ำมันโลก มีผลกระทบต่อกระเทือนให้ราคาสินค้าต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

๓. ปัญหาด้านสาธารณสุขโลก

๓.๑ ไฟฟ้า โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชานเมือง กระแสไฟฟ้าได้จากทางราชการ ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับอุปทานกระแสไฟฟ้าไม่พอ ทางราชการต้องแบ่งจ่ายกระแสไฟฟ้าขุมชนอื่นที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้เกิดขึ้นเพราะขาดการตระเตรียมไว้ล่วงหน้า จึงเป็นเหตุให้การผลิตต้องหยุดชงกในบางขณะ ซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียอย่างมาก โดยเฉพาะกับโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เพราะการเดินเครื่องจักรแต่ละครั้งจะต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายจำนวนหนึ่งในการเตรียมก่อนการผลิต

๓.๒ น้ำ ส่วนใหญ่โรงงานจะใช้น้ำที่ได้จากการขุดเจาะบ่อนบาดาล การใช้น้ำจากบ่อนบาดาลจะตั้งใช้อย่างถูกวิธีเพื่อให้ได้น้ำที่มีคุณภาพดี หากการใช้ไม่ถูกต้องหรือขาดการดูแลรักษา น้ำที่ได้จะมีคุณภาพไม่ดีก็ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพน้ำให้ดีขึ้นก่อนที่ จะนำมาใช้ในขบวนการผลิต

๓.๓ การคมนาคม โรงงานน้ำมันพืชตั้งอยู่กระจัดกระจายตามที่ต่าง ๆ สำหรับ โรงงานขนาดเล็กหรือขนาดย่อมที่ตั้งมาเป็นเวลานานมักจะมีท่าเลอยู่ ในเขตจังหวัดกรุงเทพฯ การขนส่งวัตถุดิบเข้าโรงงานส่วนใหญ่ใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่ ซึ่งจะถูกจำกัดเวลาการวิ่งบนถนนทำให้การขนส่งต้องล่าช้า สำหรับโรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตต่างจังหวัด ไม่มีปัญหาด้านการขนส่งเท่าไรนัก นอกจากระยะทางการขนส่ง ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นภายหลัง จะมี

ทำเลอยู่บริเวณชานเมือง ทางถนนคมนาคมโรงงานจะเป็นผู้ปรับปรุงให้มีขึ้นก่อน ซึ่งต้องใช้
จ่ายเงินจำนวนมากเพื่อการนี้

๔. อื่น ๆ

ในอุตสาหกรรมทุกประเภทย่อมต้องมีปัญหาเรื่องของการเสีย ของเสียที่เกิดขึ้นจาก
การผลิตน้ำมันพืช เกิดขึ้นในการผลิตน้ำมันพืชบริสุทธิ์ของโรงงานขนาดใหญ่ จากการสำรวจของ
ฝ่ายวิศวกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมพบว่า มีโรงงานบางแห่งที่มีระบบป้องกันน้ำเสียยังไม่ดีพอ
ทำให้น้ำเสียที่เกิดจากขบวนการผลิตซึ่งมีอินทรีย์วัตถุ เจือปนอยู่มาก B.O.D. (Biochemical
Oxygen Demands) สูงถึง ๘๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร แต่มาตรฐานที่กระทรวงอุตสาหกรรม
กำหนดไว้ไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร เมื่อเป็นลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่
ใกล้เคียงหรือลำน้ำที่อยู่ใกล้โรงงานได้

อุปสรรคและปัญหาด้านการตลาด

๑. ปัญหาด้านการตลาดการค้าวัตถุดิบ วัตถุดิบที่ใช้ผลิตน้ำมันพืชเป็นผลผลิตทางเกษตร
ซึ่งมีแหล่งเพาะปลูกอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ วิธีการตลาดพืชผลเกษตรจากผู้ผลิตถึงผู้บริโภคคนสุด
ท้ายซึ่งในที่นี้หมายถึงโรงงานอุตสาหกรรมได้ผ่านขบวนการหลายขั้นตอนหรือผ่านคนกลางประ
เภทต่าง ๆ พ่อค้าคนกลางแต่ละช่วงจะขายสินค้าที่ซื้อมาในราคาที่รวมกำไรและค่าใช้จ่าย
ในการซื้อไว้ ทำให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ราคารับซื้อจะลดลงในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาด
จำนวนมากหรือในฤดูเก็บเกี่ยวของวัตถุดิบเหล่านั้น การเคลื่อนไหวของราคาเกิดจากความ
ต้องการของตลาดภายในประเทศเป็นส่วนสำคัญ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรทำการเพาะ
ปลูกเพิ่มขึ้น แต่โดยที่ตลาดผลิตผลทางเกษตรมักจะเป็นตลาดของผู้ซื้อ เป็นผู้กำหนดราคา
ทำให้เกษตรกรได้ผลตอบแทนไม่เท่าที่ควร การขยายการเพาะปลูก จึงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย
๒. ปัญหาด้านการตลาดการค้าในต่างประเทศ ภาวะการค้าของตลาดโลกมีส่วนสัมพันธ์
ทำให้ราคารับซื้อและราคาน้ำมันพืชในประเทศเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นผลจากความ
แตกต่างของอุปสงค์และอุปทาน จึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำมันถูกส่งออก
ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ในขณะที่โรงงานสกัดน้ำมันในประเทศประสบกับปัญหาการขาดแคลน
วัตถุดิบ เนื่องจากสามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าการจำหน่ายให้แก่โรงงานภายในประเทศ

๓. ปัญหาด้านพ่อค้าคนกลางกักตุนวัตถุดิบ พ่อค้าคนกลางส่วนมากมักจะทำหน้าที่เป็นนายทุนสำคัญของเกษตรกร พ่อค้าจะให้สินเชื่อแก่เกษตรกร เริ่มตั้งแต่ระยะปลูกจนถึงระยะเก็บเกี่ยว โดยมีข้อตกลงว่าผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้จะต้องนำมาจำหน่ายให้แล้วคิดยัญชีพกหนี้สินกัน วิธีนี้ทำให้พ่อค้าสามารถรวบรวมสินค้าไว้ได้มากในราคาต่ำและจะกักตุนสินค้าไว้เพื่อรอการจำหน่ายในราคาสูง พ่อค้าคนกลางมีบทบาทด้านควบคุมอุปทานของวัตถุดิบและเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนวัตถุดิบ นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการกำหนดราคาวัตถุดิบ

อุปสรรคและปัญหาด้านนโยบายของรัฐบาล

๑. ปัญหาการควบคุมการส่งออกน้ำมันพืช รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๓๕) พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งได้รวมสินค้าประเภทน้ำมันพืชที่ใช้ประกอบอาหารไว้ การควบคุมดังกล่าวมีผลกระทบกระเทือนต่อการส่งเสริมการส่งออกในรูปแบบน้ำมัน โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายของรัฐที่ต้องการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตทางเกษตร การห้ามส่งออกมีผลให้อัตราการเพิ่มผลผลิตโดยส่วนรวมต่ำ เนื่องจากโรงงานหรือผู้ผลิตบางรายจำกัดการผลิตให้ลดลง เพื่อให้ผลผลิตมีเพียงพอการจำหน่ายในประเทศเท่านั้น

๒. ปัญหาการควบคุมการส่งออกกากน้ำมันพืช รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๑๖ ควบคุมการส่งออกกากถั่ว กากรำและกากมะพร้าว การควบคุมการส่งออกจากการสกัดน้ำมันพืชมีผลกระทบกระเทือนต่อผู้ผลิตอย่างมาก เพราะผลผลิตกากที่ได้จากการสกัดน้ำมันมีเป็นจำนวนมากเป็นประมาณเฉลี่ยร้อยละ ๗๐ ของปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ ผู้ผลิตจะสามารถทำรายได้จำนวนหนึ่งจากการจำหน่ายกากเพื่อขดเชยต้นทุนการผลิต การควบคุมการส่งออกทำให้เกิดการแข่งขันด้านราคา ในกรณีที่ราคานำเข้าต่ำกว่าราคาในประเทศ ผู้ผลิตอาหารสัตว์หันไปสั่งซื้อกากจากต่างประเทศ ซึ่งยังผลให้ผู้ผลิตน้ำมันพืชได้รับความเสียหายได้ รัฐบาลได้ผ่อนผันการส่งกากออกจำหน่ายได้ร้อยละ ๒๐ ของกากที่ผลิตได้แต่ละเดือน

๓. ปัญหาการควบคุมราคาจำหน่ายปลีกในประเทศ การควบคุมราคาที่ปฏิบัติอยู่ ไม่มีการยืดหยุ่นหรือปรับปรุงตามสภาพเศรษฐกิจ ไม่ว่าต้นทุนการผลิตและราคาน้ำมันพืชโดยทั่วไปเป็นแนวโน้มลดลงหรือเพิ่มขึ้น การควบคุมราคาโดยขาดการเปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจนอกจากจะทำให้การค้าไม่เป็นโดยเสรีแล้ว ยังอาจทำให้เกิดการโต้เปรียบเสียเปรียบขึ้นระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคด้วย

ปัญหาด้านเงินทุน

๑. ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียนสำหรับจัดซื้อวัตถุดิบ ผู้ผลิตมักประสบปัญหาขาดเงินทุนหมุนเวียนสำหรับจัดซื้อวัตถุดิบให้เพียงพอต่อการผลิตตลอดปี ทั้งนี้จะต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก เพราะส่วนหนึ่งของเงินทุนจะจมอยู่ในรูปของวัตถุดิบกองคลัง ผู้ผลิตส่วนใหญ่จึงยังต้องกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์หรือแหล่งสถาบันการเงินอื่น ซึ่งทำให้เกิดรายจ่ายเพิ่มขึ้นในรูปของดอกเบี้ย และเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตขึ้นทางอ้อม

๒. ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียนทางการค้า ปัจจุบันการค้าในประเทศอยู่ในรูปของระบบเงินเชื่อมากขึ้น ระยะเวลาการให้สินเชื่อทางการค้า เฉลี่ย ๒-๓ เดือน ในกรณีผู้ผลิตจะต้องถ่วงเงินลงทุนหมุนเวียนเพิ่มเติม เพื่อให้การค้าดำเนินงานมีคล่องตัวเพียงพอ